

Cæterum, si quid poetice dicendum mihi foret de Sylvio, istud quod quandoque de Plinio dictum est, ipsi applicare non dubitarem. *Quid juvat innumeris repleri serinia libris? Unus pro cunctis Sylvius esse potest.* Similiter omisse sunt pleraque Epistolæ Dedicatiorum, quarum nempe loco novam suffeci Dedicatorem, quæ una instar omnium esse possit. Illas tamen quas Sylvius ipse præfixerat ad Opusculum de statu hominis post peccatum, ad Orationes Theologicas, ad Apologiam pro D. Thomæ, & ad Orationem de SS. Trinitate judicavi esse imprimendas, quod plerumque sint doctrinales, & in illis suscepti laboris singulares rationes Auctor adferat, ita ut veluti præfationum ad Lectorem vel majoris explicationis ergo possint videri esse positæ. Et quamvis ea quæ præfixit ad Orationem quartam (quamque veluti casu reperi secundæ Editioni præfixam, cum nullam habeat primæ Editio, & secundæ Editionis post longam diligentemque inquisitionem non nisi unum exemplar repererim, illudque in Bibliotheca Seminarij Regij Duaci) non sit nisi nuncupatoria, quia tamen non privato alicui, sed Illustri Corpori, spectabilibus scilicet Viris Dominis Senatûs Braniensis ab Auctore Braniensi data est, ex ejusdem Auctoris mente fore mihi visum est, si & illa quoque imprimeretur.

Nunc de ordine quo ipsa Opuscula recenseo dicendum: Et Notæ quædam Generales addendæ quibus qualitercumque illustrentur. *Generales* dico, & quæ meum præcipue in iis recensendis laborem spectent, non de Auctoris doctrina decernant. Illum porò ordinem servavi quo Opuscula scripta fuissent aut certò mihi constitit, aut probabilius visum est, si Resolutiones aliquas excipias, & Orationes Theologicas tredecim ad Casuum Resolutionum pertinentes, quas tantisper loco suo movi, ob rationes infra, ubi de iis sermo habebitur, producendas. Igitur Opuscula divisi in duos Tomos, quòd unus omnia capere non potuisset, aut certè monstruosæ molis fuisset. His istum præfixi Titulum, *Operum Francisci Sylvi à Brania Comitûs &c. Tomus Quintus, Tomus Sextus*; quoniam cum jungi ament quatuor Tomis Commentariorum ejusdem Auctoris in Summam D. Thomæ, sintque omnia ferè Opuscula scripta post ista Commentaria, convenienter mihi non occurrit titulus, quòd illos Tomos inscriberem. Primo Tomo distribui Polemica, Alcetica, Apologetica, & Theologica. Secundo autem, Commentaria in Genesim, Exodum, Leviticum, & Numeros, quibus plura hoc in genere non reperio scripta fuisse ab Auctore. Ad majorem etiam claritatem Opuscula distinxi in Primum, Secundum, Tertium, &c. quamvis ab Auctore nullo numero seu ordine distincta fuerint. Igitur occurrit

TOMO QUINTO

OPUSCULUM PRIMUM

DE PRIMO MOTORE.

Cujus occasio Scriptionis proditur in ipso Libelli Titulo & præfatione. Hòc Opusculo veluti tementamento proludit Sylvius in Collegio Regio Duacia dhuc Philosophiæ professor, & portendit quid pro Doctrina de Gratia per se efficaci esse tractaturus. Illud oportune aliquorum magnis conatibus objecit qui licet Censura Duacensi gradum sistere jussi, nihilominus non omnem spem puerant persuadendi Duacensibus Theologis Doctrinam quam recentius in eam Universitatem intulerant, Divo Thomæ omnino dissentaneam, esse tamen ipsi planè conformem & consentaneam. Convolarunt ipsi mox ad Celebrerrimum Rychovium Seminarij Episcoporum Provincia Cameracensis Duaci Præsidentem, eaque ratione Sylvi Familjæ sui Præpositum, & de Opusculo edito graviter questi sunt: Quibus Rychovus, pro sua quæ præstabat sapientia & humanitate, respondit breviter: *Sic etiam soleo docere.* Ita ad me scribit vir pius & doctus etiamnum superstes qui id ex ore Sylvi se accepisse testatur. Et reverè sic ipsum Rychovium docuisse, patet ex doctissima ejusdem responsione ad Joannis Deckeri de Societate Jesu Apologeticon data Anno 1609. Sed & Estium, omnesque ceterò almæ Universitatis Duacenz Doctores præclarissimos ita tradidisse, evidens est ex ejusdem Estij Responsione ad præfati Patris Deckeri objecta eodem anno data, & aliis certissimis documentis ejusdem Universitatis. Porò ex isto Opusculo facile videre est eos esse in B. Thomæ hospites & peregrinos, vel etiam, ut ait, Sapientissimus P. Magister Nicolai, acris vir ingenij, ad 1. 2. q. 109. art. 1. spontè cæcos, qui physicam præmotionem Sanctum Thomam non vident agnovisse.

Sed qui hoc de argumento plura desiderat (quamquam veritatem tantum & sincerè quærenti Opusculum istud planè sufficiat) adeat is Reverendissimum Patrem ANTONINUM MASSOULIE Inquiritorem Tolosanum, & Reverendissimi Patris ANTONINI CLOCHE totius Ordinis Nostri Magistri Generalis Socium dignissimum in præclarissimo Opere de divina Motione in ordine naturali & supernaturali quod sub hoc titulo Operi convenientissimo (D. THOMAS SUI INTERPRES) Romæ non ita pridem edidit, & Summo Pontifici INNOCENTIO XII. feliciter regnanti (det Deus ut perenniter!) dicavit. Adeat inquam Magistrum illum sapientissimum omni laude majorem (qui nuper Episcopales Infulas sibi pro parta insigni Ecclesiæ Romanæ præda, adducto nempe ad Ecclesiam Catholicam Rabinorum totius Gentis Judaicæ principali & primario cum tota ejus familia, & pro aliis ejus ingentibus meritis à Serenissimo Magno Duce Etruriæ oblatas, & ferè invito impolitas, constanti raræque humilitate recusavit) & inveniet isto in Opere quicquid desiderari potest ad illius gravissimæ difficultatis plenissimam resolutionem.

Irrepsit me absente in hanc Editionem, postremis etiam editionibus communis hic error, quòd annotatio nescio cujus, appolita tamen & solida, articulo 5. partis 3. adjuncta sit eodem caractere & tenore quo textus Auctoris, cum tamen diverso caractere, additoque signo, imprimi debuisset, aut potius in hæc Annotationes nostras rejeci. Errorem istum emendare non potuimus, nisi prout in ipso loco videre